

NOTĂ INFORMATIVĂ

la proiectul Legii pentru modificarea Legii nr. 54 din 21 februarie 2003 privind contracararea activității extremiste

Condițiile ce au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite prin implementarea noilor reglementări

Necesitatea elaborării proiectului de lege pentru modificarea Legii nr. 54 din 21 februarie 2003 privind contracararea activității extremiste a servit hotărârea Curții Constituționale nr. 28 din 23 noiembrie 2015 pentru controlul constituționalității unor prevederi ale articolului 1 din Legea nr. 54 din 21 februarie 2003 privind contracararea activității extremiste, prin care a fost declarată ca fiind neconstituțională litera b) articolului 1 din Legea nr. 54 din 21 februarie 2003 privind contracararea activității extremiste.

Prin urmare, Ministerul Justiției, în conformitate cu prevederile art. 28¹ din Legea nr. 317 din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională, precum și pct. 34¹ din Regulamentul Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 34 din 17 ianuarie 2001, a elaborat proiectul de lege întru executarea Hotărârii menționate.

Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

În Hotărârea Curții Constituționale nr. 28 din 23 noiembrie 2015, Curtea statuează că libertatea de exprimare constituie unul dintre fundamentele societății democratice și o condiție pentru progresul și împlinirea persoanei. Totodată, este de menționat că libertatea de exprimare mai poate fi supusă unor restrângeri prin prisma prevederilor speciale impuse de articolul 32 alin.(2) și (3) din Constituție. În acest sens, norma constituțională prevede că exercitarea libertății exprimării nu poate prejudicia onoarea, demnitatea sau dreptul persoanei la viziune proprie. De asemenea, norma constituțională permite autorităților publice să interzică și să pedepsească prin lege acțiunile de contestare și defăimare a statului și poporului, îndemnul la război de agresiune, la ură națională, rasială sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial, la violență publică, precum și la alte manifestări ce atentează la regimul constituțional. În aceeași ordine de idei, potrivit art. 11 din Convenția Europeană, și libertatea de întrunire sau asociere poate fi supusă unor restrângeri necesare pentru securitatea națională, siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, a moralei ori a drepturilor și a libertăților altora, în măsura în care aceste limitări să nu aducă atingere înseși existenței dreptului.

Apreciind cele menționate, Curtea atrage atenția asupra faptului că noțiunea de „lege” este o noțiune autonomă (*Bosphorus Airways v. Irlanda, hotărârea Marii Camere din 30 iunie 2005, § 143*). Această noțiune presupune lipsa arbitrariului, iar lipsa arbitrariului este un element esențial al principiului preeminenței dreptului, menționat în Preambulul Convenției Europene, și al principiului statului de drept, menționat în articolul 1 alin. (3) din Constituție. În calitate de referință esențială în cadrul controlului constituționalității, Curtea remarcă faptul că condiția **preciziei suficiente** sau a **previzibilității** presupune existența unor norme de drept detaliate în privința subiectului tratat (*Kruslin v. Franța, hotărârea din 24 aprilie 1990, § 27*). Ea impune o analiză mai riguroasă a normei de drept. Curtea Europeană a statuat că **nivelul de precizie** al legislației interne „depinde într-o măsură considerabilă de conținutul actului normativ avut în vedere, domeniul pe care este menit să-l acopere, numărul și statutul celor cărora le este adresat”. Testul **preciziei legii** impune ca în situațiile în care legea conferă o anumită marjă de discreție, ea să indice cu suficientă claritate limitele acesteia.

Din considerentele enunțate mai sus, Ministerul Justiției propune, prin prezentul proiect de lege, expunerea literei b) articolului 1 din Legea nr. 54 din 21 februarie 2003 într-o nouă

redacție care va prevedea interdicția oricăror simbolici *cu caracter extremist* (nu doar cele naziste) doar dacă acestea au la bază *cel puțin una din acțiunile menționate la litera a)*. Iar lista atributelor și simbolicii cu caracter extremist va fi aprobată de Guvern astfel asigurându-se nivelul suficient de precizie a prevederilor legii în conformitate cu Hotărârea Curții Constituționale menționate. În așa mod, atributele sau simbolicele istorice vor fi protejate prin simpla utilizare a lor fără frica unor persecuții din partea statului. Totodată, atributele sau simbolicele urmate de ideologiile prevăzute la litera a) al articolului 1 vor fi interzise cu atragerea la răspundere penală sau, după caz, contravențională a persoanelor vinovate de săvârșirea faptelor date.

La fel, este remarcat și faptul aducerii în concordanță a ultimului alineat a literei a) articolului 1 din Legea menționată cu realitățile actuale în partea ce ține de propagarea exclusivismului, superiorității sau a inferiorității nu doar a cetățenilor dar și a persoanelor străine care în conformitate cu Legea nr. 200 din 16 iulie 2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova cuprinde sensul și de „apatriid”.

Fundamentarea economico-financiară

Implementarea proiectului de față nu presupune cheltuieli financiare suplimentare din bugetul de stat.

Impactul proiectului

Promovarea prezentului proiect de lege va avea ca efect aducerea în concordanță a Legii nr. 54 din 21 februarie 2003 privind contracararea activității extremiste cu Hotărârea Curții Constituționale nr. 28 din 23 noiembrie 2015.

Modul de incorporare a proiectului în sistemul actelor normative în vigoare, actele normative care trebuie elaborate sau modificate

În urma adoptării proiectului Legii pentru modificarea Legii nr. 54 din 21 februarie 2003 privind contracararea activității extremiste va fi necesară aprobarea Hotărârii de Guvern privind crearea listei atributelor și simbolicii cu caracter extremist.

Denumirea autorităților care au avizat proiectul de act normativ. Rezultatele avizării

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239 din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Justiției www.justice.gov.md, compartimentul *Transparența decizională*, directoriul *Proiecte de acte normative remise spre coordonare*.

Viceministru

Nicolae EȘANU